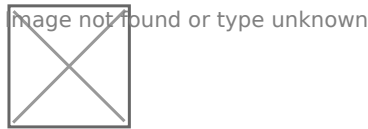

Η ίδρυση της εκκλησίας της Θεσσαλονίκης (Ιωάννης Καραβιδόπουλος, Ομότιμος Καθηγητής Ερμηνείας της Καινής Διαθήκης, Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Την εκκλησία της Θεσσαλονίκης ίδρυσε ο Παύλος κατά τη β' ιεραποστολική περιοδεία του (βλ. Πρ. 17,1 -10), όταν μετά από τους Φιλίππους, που ήταν ο πρώτος σταθμός της ιεραποστολικής δραστηριότητάς του στο ευρωπαϊκό έδαφος, ακολουθώντας την Εγνατία οδό και περνώντας από την Αμφίπολη και Απολλωνία έφθασε στη Θεσσαλονίκη.

Η Θεσσαλονίκη ήταν η πρωτεύουσα του δεύτερου τμήματος της Μακεδονίας, του τμήματος δηλαδή που εκτεινόταν ανάμεσα στους ποταμούς Στρυμόνα και Αξιό, σύμφωνα με τη διαίρεση της περιοχής που έκαναν οι Ρωμαίοι, οι οποίοι μετά τη μάχη της Πύδνας το 168 π.Χ. και μετά την αποτυχημένη εξέγερση του Ανδρίσκου έγιναν τελικά κύριοι της Μακεδονίας το 146 π.Χ.

Τέσσερις περίπου αιώνες μετά την ίδρυσή της από το βασιλιά Κάσσανδρο, ο οποίος όταν την ίδρυσε το 315 π.Χ. της χάρισε το όνομα της συζύγου του, ετεροθαλούς αδελφής του Μ. Αλεξάνδρου, δέχεται η Θεσσαλονίκη, δεύτερη κατά σειρά ευρωπαϊκή πόλη μετά τους Φιλίππους, το σπόρο του χριστιανικού ευαγγελίου, ο

οποίος τόσο πολύ θα βλαστήσει στη συνέχεια, ώστε να αποτελέσουν οι χριστιανοί της πόλης αυτής το πρότυπο όλων των χριστιανών της Ελλάδος, όπως θα γράψει σε λίγο ο Παύλος στην πρώτη επιστολή του προς αυτούς (Α' Θεσ. 1, 7). Την εποχή που ο απόστολος Παύλος διαγγέλλει το μήνυμα της νέας πίστης, η Θεσσαλονίκη, η πλουσιότερη και πολυανθρωπότερη πόλη της Μακεδονίας, με πάνω από 200 χιλιάδες κατοίκους, η «μητρόπολη» της Μακεδονίας, όπως τη χαρακτηρίζει ο Στράβων, έχει το προνόμιο της «ελεύθερης πόλης», την οποία οι Ρωμαίοι επιτρέπουν να αυτοδιοικείται με το θεσμό των 5 ή 6 «πολιταρχών», την ύπαρξη των οποίων γνωρίζουμε από τις πληροφορίες του Λουκά στις Πράξεις των Αποστόλων καθώς και από 11 μακεδονικές επιγραφές που ανάγονται στη ρωμαϊκή εποχή. Οι πολιτάρχες, εκλεγμένοι από το λαό ανώτατοι άρχοντες της πόλης, είχαν διοικητικά, δικαστικά και αστυνομικά καθήκοντα και ήταν υπεύθυνοι έναντι του «Δήμου», ενός άλλου θεσμού αυτοδιοίκησης, καθώς και έναντι του ρωμαίου πραίτωρα (στρατηγού) που είχε την έδρα του στη Θεσσαλονίκη.

Στη Θεσσαλονίκη κατοικούσαν κυρίως Έλληνες, Ρωμαίοι και Εβραίοι. Στις πρώτες ήδη δεκαετίες μετά την ίδρυση της πόλης ήλθαν Εβραίοι έμποροι από διάφορες πόλεις της Μεσογείου κι αργότερα ο αριθμός της αυξήθηκε σημαντικά. Η συναγωγή εξυπηρετούσε τις ανάγκες και άλλων Ιουδαίων της Μακεδονίας. Εκεί διαβαζόταν ο Νόμος και οι Προφήτες, και ένας ομιλητής, χωρίς αυτός να είναι μόνιμος ή προσδιορισμένος εκ των προτέρων, έκανε την ερμηνεία της Γραφής. Στην συναγωγή αυτή εμφανίζεται το έτος 50 ο Παύλος για να δώσει μία αυθεντική ερμηνεία της Γραφής· «επί τρία σάββατα, σημειώνει ο Λουκάς, διελέξατο αυτοίς από των γραφών, διανοίγων και παρατιθέμενος ότι τον Χριστόν έδει παθεῖν και αναστήναι εκ νεκρών και ότι ούτος έστιν ο Χριστός ο Ιησούς όν εγώ καταγγέλλω υμίν» (Πρ. 17, 2-3). Εκτός από την πραγματοποίηση των υποσχέσεων της Π.Δ. στο πρόσωπο του Χριστού και ιδίως στο σταυρικό του θάνατο και την ανάσταση, το κήρυγμα του Παύλου περιλάμβανε ακόμη δύο βασικά στοιχεία, την επιστροφή από την ειδωλολατρία στον αληθινό ζώντα Θεό και την αναμονή της ένδοξης επανόδου του Χριστού, ο οποίος θα λυτρώσει τους πιστούς «εκ της οργής της ερχομένης» (βλ. Α' Θεσ. 1,10 και Πρ. 17, 3).

Ο Παύλος έμεινε λίγο καιρό στη Θεσσαλονίκη, πάντως όχι μόνο τρεις βδομάδες, όπως με μια πρώτη ματιά μπορεί να συμπεράνει κανείς από το παραπάνω χωρίο του Λουκά, γιατί σ' αυτό το χρονικό διάστημα είχε το χρόνο να εργαστεί με τα ίδια του τα χέρια (Α' Θεσ. 2, 9), να δεχτεί βοηθήματα εκ μέρους των Φιλιππησίων (Φιλ. 4, 16) και να δράσει ιεραποστολικά (Α' Θεσ. 1, 9). Μερικοί Ιουδαίοι ασπάστηκαν το κήρυγμα του Παύλου και δέχτηκαν το χριστιανισμό, οι περισσότεροι όμως οπαδοί του προήλθαν από τους «σεβομένους έλληνες», από τους εθνικούς δηλαδή οι οποίοι κουρασμένοι από την αθλιότητα των ειδωλολατρικών θρησκειών συγκέντρωναν τις ελπίδες τους για μια ηθικώς ανώτερη ζωή στον Ιουδαϊσμό. Επίσης μεταξύ των οπαδών του Παύλου ήταν και πολλές γυναίκες από τις ανώτερες τάξεις της πόλης. Μεταξύ των πρώτων χριστιανών της Θεσσαλονίκης θα ήταν πιθανώς και οι Αρίσταρχος, Γάιος Σεκούνδος, τους οποίους αναφέρει αλλού ο

Λουκάς ως συνεργάτες του Παύλου με τη συμπληρωματική πληροφορία ότι ήταν Θεσσαλονικείς (Πρ. 20, 4).

[Συνεχίζεται]